

stavniji put. A u nama čitavo zakrčenje od traženja novih puteva u pravcima u kojima ih pouzdano nema.

R. P.: Pitao sam se one noći, noći koja otvara pitanja, i noći koja kazuje da je celi kosmos jedno pitanje, pitao sam se — ima li duše? I saznao sam da duše nema. Ima samo istine.

Ko zna svoju istinu, taj ima dušu. Ko zna tuđu istinu, taj voli. I zato i sam znam da je ljudski vrištati, i iznosti svoju istinu, davati im priliku da te vole. I u ponoć me je voz odneo na sever, u klisuru, video sam seljake (crne) kako gone crne kosmate bivole, i čoveka sam video dva, kako vise obešeni o užu nad ponorom, u praskozorje, lome kamen, on se survava. To je bila istina. I gledajući u bivole, seljake i obešene kamenolomce, ja sam prestao da kamenolomce, ja sam prestao da vidim žaba. Ali to nije bilo dovoljno. I uveče u voz, pričao sam jednoj devojci šta su mi govorile žabe, i kako sam se osećao s njima izjednačen... radio sam po tvom receptu, vrištao sam pred njom, da čuje moju istinu, da joj dam da me voli time što će me čuti. Rekla je: — Vi patite od kompleksa inferiornosti. Nije me čula.

D. M.: Razumem: vrištao si pred njom da se čuješ, ne verujući sebi da si pored nje, ne verujući uopšte da jesi. I život je tvojoj nevernici DAO SATISFAKCIJU, jer je to jedino što on ume da radi — da nam priređuje bučnija samouništenja ili bučnija samouništenja ili bučnija samouništenja, čime kre-nemo ka svetu svet će nas u refleksu svome, zauzvrat obaviti. Kreneš li šakom — da hvataš svet — on odjednom dobije ruke koje tebe zagrlje, prste koji su tebi putuju i žive. Zaroniš li svetu u plave, oči, osetiče kako te upija i ulazi u tebe srećan što se spaja s tobom.

Svetu ne treba nuditi svoju opnu straha u kojoj ušukani vrištimo, svet prosto treba gledati očima koje smo se usudili da ne iskopamo sebi kako to inače savetuje Jevandjelje po Mateji. Tada će svet, prosto, zadovoljan što ga posmatramo, početi da se proteže pred našim očima i mazi, da ga još bolje vidimo, da mu pri-djemo na domaćaj usana. Svet voli da bude subjekt našeg interesovanja, iako mi se ponekad učini da sam tom svetu zaista nepotreban i tuđ, naročito kad posle sveže letnje kiše nehotice smrskam po dva tri puža koji su ispuzali na stazu pred mojim vratima. Ostanu samo mala ljigava vest o jednom mom prolasku koji uništava živote makar puževske, makar mravene.

R. P.: To s puževima je tragedija čovečanstva. Možda ne što ih uništavamo, (jer to je u pri-rodi stvari), nego što shvatamo da ih uništavamo. Mržnja je pokušaj čoveka da se te tragedije oslobodi, da uništava iako shvata, da bude istinoljubiv. Da se sa istinom miri.

Ako ne treba svetu nuditi svoju opnu straha (a ne treba, jer njome samo umnožavamo strah u svetu), tad je istina ljubavi ona koja smanjuje strah u svetu.

D. M.: Istina ljubavi? raste li ona iz prve ljubavi čovekovog uma, ljubavi prema istini?

R. P.: Ne. Ona raste na drvetu čovekove tako često zaslepljene svesti, ona dakle raste na drvetu laži.

D. M.: Ne, ona nastaje kad drvo „čovekove tako često zaslepljene svesti“, dakle „drvo laži“, prepozna sebe i shvati da nije drvo, da nije dakle kotac za proburavanje, niti stvar koju vatra proždire začas, nego njegov najrođeniji organ i ambasador, kojim plodi, kojim njegovo meso zajedno sa mesom žene koju je izabrao zajednički misli u nazgled potpuno beslovesnom drhtanju koje neuki može da zameni za „vatra koju proždire začas“.

R. P.: Da.

Raša POPOV
i Dušan MAKAVEJEV

guillaume apollinaire

ZONA

Konačno zamoren od tog starog svijeta
Pastiru tornju Eiffelov stado mostova jutros bleji
Medj grčkih i rimskim starinama već dosta ti je žića
Ovdje čak i automobili pobiraju izgled drevnih bića
Jedino vjera ostala je posve vjera nova
Ostala je skromna ko hangari luka zrakoplova

O kršćanstvo u Evropi starina jedino nisi ti
Najmoderniji Evropljanin to ste vi Papa Pio X
I tebe kog prozori motre stid će pobijediti
I spriječiti te u crkvu ući i nećeš se jutros ispovijediti
Čitaš prospekte kataloge oglašavajući što visoko gore pjevaju
Evo poezije ovog jutra za prozu novine tiškaju
Ima izdanja od 25 centima punih policijskih pustolovina
Portreta znamenitih ljudi i tisuću raznih novina

Tog jutra ulicu ubavu vidjeh imena joj više ne pamtim
Nova ko sunce bljeskom trube plamiti
Direktori radnici i lijepe stenodaktilografkinje
Od ponedjeljka ujutro do subote uveče četiri puta dnevno
[prolaze]

Sirena zorom tri se puta glasa
Neko zvono bijesno tu se oko podne zatalasa
Natpisi na firmama i zidovima kuća
Oglasne ploče se deru ko papiga krestuća
Uolim draži ove industrijske ulice što se krije
U Parizu između ulice Aumont-Thieville i Ternes avenije

Evo ulice mlade a ti si dijete malo
Majka te odijeva samo u bijelo i plavo
Bogobojazan si jako i s Rene Dalizom svojim najstarijim
[drugom]

Tako kao crkveni sjaj ne obožavate ništa drugo

Devet je sati plinska svjetlost tinja posve modra iz spavaone
[izlazite iako ne bi smjeli]

I molite cijelu noć u koledžskoj kapeli
Sve dok vječna i obožavana dubina ametista
Odjednom ne predje u plamenu slavu Krista
To je divni krin kog uzgaja od nas svako
To je zublja ridje kose koju vjetar nije tako
To je u majke bone blizjed i kravao sina tijelo
To je stablo uvijek molitvama obraslo cijelo
To su dvostruka vješala časti i vjernosti
To je zvijezda s krakova šest
To je Bog koji petkom umire a nedjeljom uskrsnut jest
To je Krist koji uzlet k nebu bolje od pilota čini
On postize svjetski rekord u visini

Krist zjenicom oka
Dvadeset migova stoljeća učinit znade
U pticu prerušen vijek ovaj ko Isus u nebo se krade
Djavo! u ponorima dižu glave da ga gledaju
Oponaša judejca Simona Maga pripovjedaju
Očicu zna li letjet valja ga letaćem zvati
U lijetu se anđeli približuju lijepom akrobati
Ikar Enoh iz Tijane Apolon
Lepšaju uz prvi avion
Ražmiču se khatkad da propuste one koji nose Svetu
[Euharistiju]

Svećenike svoje što se neprestano uspinju uzdižući hostiju
Avion se konačno spušta ne sklappajući krila
Tada su nebo jata lasta prekrila
Raširivši krila gavanovi sokolovi sove stižu
Iz Afrike se ibisi plamenici marabui dižu
Ptica Roc koju pjesnici i priče uzdiško do slave
Lebdi stišćući kandžama lubanju Adama te prve glave
S kraja zrenika orao se glasno pijeti
Iz Amerike mali kolibrić leti
A iz Kine dugi i vitki pihisi stižu
Koji samo jedno krilo imaju i u parovima zrakom klizu
I evo neoskvrnjenog duha golubica
Prati je paun i rajska ptica
Feniks ta lomaca koja sebe samu stvara
Za čas se diže iz svog pepela i žara
Sirene napuštaju opasne prolaze
Umiljato pjevajući sve tri dolaze
I svi orao feniks pihisi iz Kine
Bratime se u susretu leteće mašine

Medjutim sam sred ureve bazaš po Parizu
Krdia autobusa gromoglasno promiču u nizu
Ljubavna tjeskoba steže ti grlo
Kao da te više nitko nikad neće ljubiti vrlo
Da si u davni život u samostanu bi se rekao
Stidite se kad vas je netko u molitvi zatekao
Rugaš se sebi i kao pakleni oganj tvoj smijeh pucketa
Uarnice tog smijeha pozlaćuju smisao tvog života i svijeta
To je slika obješena u nekom mračnom muzeju
I ti ponekad dolaziš i tvoje oči vide ju
Danas ti hodaš Parizom žene su preboljene
Prošlo je i ne želimo se tog sjetiti na izmaku ljepote voljene
Gledam okruženu strasnim planom Našu Gospu u Chartresu
Krv vašeg Presvetog srca prožima me na Montmartu

Bolestan sam od slušanja melem riječi
Ljubav zbog koje patim boljka je što se teško liječi
I slikom kojom te slijedim nadživljujem te u nesanicu i
[očaju]

Uvijek su uz tebe slike što tako kratko traju
Sada si na obalama Mediterana
Pod četrunama što su u cvatu svu godinu dana
S prijateljima tvojim u barci plovi ona
Iz Turbija su dva po jedan iz Nice i Mentona
Hobotnicu u dubini s jezom gledamo
Između algi plivaju ribe Spasiteljevog lika tamo

U bašti si neke krčme u okolici Praga
Srelan si sav na stolu je ruža draga
I u promatraš umjesto da pričаш priče
Usnulog kukca u srcu ruže koji se ne miče

Užasnut gleda si sebe u moćima svetlog Uita
Na smrt si tužan bio kada si to vidio
Ko Lazar svijetlom dana si se opio
Put kazaljki sata u Getu noćpak je bio
I ti se polako u sebe wučiš kušaš
Uspinješ se na Hradčane i večerom slušaš
Pjevanje čeških popijevki iz gostionica

Evo te u Marseilleu sred hrpe lubenica

Evo te u Koblencu u hotelu K diru

Evo te u Rimu gdje sjediš pod japanskom mušmulom
Evo te u Amsterdamu s djevojkom mladom koju smatraš
[lijepom a ona je ružna]

Ona će dobiti nekog studenta iz Lajdna za muža
Tu se izdaju sobe na latinskom Cubicula locanda
Sjećam se bio sam ovdje tri dana u Goudi isto toliko kanda

U Parizu si istražnom sucu te vode
Kao kriminalca on te lišava slobode
Putovanja ti pružaju boli i radosti
Prije no što si otkrio varku starosti
U dvadesetoj i tridesetoj godini zbog ljubavi si patio
Ko luda si živio i svoju si mladost potratio
Ne usudjujem se tvoje ruke pogledati u časovima tim
[jeco bi tada]

Zbog tebe zbog ljubljene zbog svog užasnog jada

Gledaš očima suznim te jadne iseljenike
U Boga vjeruju mole žene šalju djecu jadnike
Ispunjuju svojim vonjem stanicu halu Sain Lazaire
Ujeruju u svoju zvijezdu kao kraljevi — mudraci
Nadaju se u Argentinu para namlatiti
I pošilje ostvarene sreće u stari se kraj vratiti
Obitelj jedna crvenu perimu nosi kao što vi srce nosite
Neki od njih ovdje ostanu i nastanjuju se ovdje
U čumezima ulice Rosiers i ulice Ecouffes
Često ih uveče vidjeh kako na zrak izmilje
Udaljeni kao figure u šahu
I Židova dosta ima u žena im na glavi perika
Na dnu dućana sjede svetlog lika

Stojiš pred žankom sumnjiva bara
Piješ kavu za dva sua medj bijednicima bez para

Noćas si u nekom velikom restoranu

Te žene nisu zle njih brige more po noći danu
Čak i najružnija muči ljubavnika svog sve više po planu

Ona je kćerka iz Džerseja stražara

Ruke joj ne vidjeh na njima je koža ispucana i stara

Zalim zbog brazgotine na njenom trbuhu
Ponizujem se sada pred bijednom djevojkom u strašnom
[smijehu svojih usta]

Sam si zora će doći
Mljekari buče svojim kantama ulicama
Noć se udaljuje kao neka lijepa Metiva
To je Ferdina Himbena ili Lea pažljiva

I ti piješ taj jarki alkohol kao život svoj
Svoj život kojeg srčeš kao rakije opoj

Stupaš prema Auenilu pješke bi doma stići htio
Medj svojim fetišima iz Oceanije i Gvineje sanak bi snio
To su Kristovi neke druge vjere i nekih drugih oblika
To su Kristovi potčinjeni nadama očajnika

Zbogom Zbogom

Sunce odsječena vrata

Sa francuskog preveo Branimir DONAT